

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Å se og bli sett / Taizé - fellesskapets
lignelse (andre del) / Hvor er kvinnene?
/ Kvinnen som Jesus selv ba oss huske,
men som kirken har glemt / Fra bispe-
dømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Allehelgensdag - Torbjørn Holt

23. søndag etter pinse - Geir Sørebo

24. søndag etter pinse - Øystein I. Larsen

Siste søndag i kirkeåret - Thomas Berbom

... vi har alle behov for å
bli sett. Også vi prester.

Å se og bli sett

-"Vi er for dårlige til å se hverandre og rose hverandre. Hvis vi blir bedre på det, har vi mye mer å gi videre." Det var en god kollega som sa det. Mange har sagt liknende ting før. Og det er

bare å sette i gang, for vi har alle behov for å bli sett og anerkjent. Hvis vi ikke blir det, har vi det vanskeligere selv og mindre å gi. Og hvis vi selv ikke vedkjenner oss behovet for å bli sett, kan i

hvert fall omgivelsene få mye rart de skal håndtere.

Ja, jeg har behov for å bli sett. Det har alle. Mange av oss roper det høyt, særlig mens vi er små og litt større. Jeg har tre stykker som stadig roper: "Mamma!!! Maaaaammmaaaaa! Se på meg/på tegningen min/på hvor flink jeg er til å klatre/på tanna som falt ut." Hvis vi ikke blir sett, roper vi høyere eller styggere, eller vi slutter helt å rope. Når vi blir større og voksne, er det mange av oss som knapt hvisker. Enten fordi vi ikke tror noen vil se, eller fordi vi har klart å overbevise oss selv om at vi ikke trenger å bli sett, eller fordi det oppleves pinlig å trenge det. Men vi har alle behov for å bli sett. Også vi prester. Også vi hjelpere, som fort kan gjemme oss bak andres behov for å bli sett. Vi har behov for å bli sett. Ikke av grådige, vurderende, avvisende, spekulative blikk. Men av gode blikk som forteller oss tilbake at de ser noe godt og verdifullt. Av blikk som både trøster oss, bekrefter oss og utfordrer oss - i passe doser. Sånn som Gud gjør. Men vi trenger det fra mennesker også. Fra kolleger som kjenner oss og vet noe om hva vi står oppe i i hverdagen.

Vi har ulike behov for å bli sett - avhengig av personlighet, erfaringer, situasjon og hvilken fase vi er i i livet. Men vi har kanskje enda mer ulike måter å si fra om dette på. Høyt, stille, med ord, med handling, med kroppen. Noen av oss lar seg lettere se enn andre. Noen av oss blir fort veldig synlige, andre ikke. Men vi har alle et ansvar for å se hverandre - og for selv å la oss bli sett. Våge å trenge det. By på oss selv.

Min far er lege. Det vil si - nå er han en slags pensjonist. Hans pasienter hadde alvorlige, sjeldne nevrologiske sykdommer. Hans kollega fortalte meg om fars møte med en pasient. En gutt med en sykdom som blant annet gjør at muskulaturen i ansiktet ikke virker. Både hode og følelser kan romme en masse som ikke kommer til uttrykk. Åtteåringen så på far og sa: "Doktor, kan du hjelpe meg å lære og smile? Jeg vil så gjerne klare det." Far svarte: "Det kan jeg ikke. Selv om jeg så gjerne vil. Men jeg ser at du smiler med øynene dine, og det må du fortsette med."

Jeg vet ikke hva som ble sagt videre. Men samtalen mellom far og hans lille, store pasient

rører meg sterkt. Den forteller om et livsperspektiv hos et lite menneske, som stadig inspirerer og utfordrer meg. Og den minner meg om hva troverdig og identitetsskapende nærvær er. Det er blant annet å ikke komme med løfter vi ikke kan holde. Ikke late som. Ikke lukke øynene eller snike oss unna, men orke å stå sammen med mennesker når livet er vanskelig. Orke å stå i vår egen sårbarhet og vårt eget bekreftelsesbehov. Være ærlige. Anerkjenne fortvilelsen og hjelpeløsheten. Bekrefte de gode tingene og de gode mulighetene, der det kan gjøres med respekt for den andre. Se hverandre. Virkelig se.

Samtidig er det viktig å ikke alltid måtte bli sett og sett på for å føle at en eksisterer. Et slags applausens tyranni. Vi prester er nok sårbare for det også. Selvinnsikt er livsviktig for oss. Og evnen til å skjelne mellom selvfølelse og selv-tillit. Det er forskjell på å være trygg fordi jeg stoler på at jeg er verdifull og bra nok i meg selv, og være trygg fordi jeg vet at jeg er flink og kan og mestrer. En del av oss har lett for å satse på

det siste. Selvtillit basert på at vi er superflinke og har kontroll på det meste. Selvtilliten er basert på en tilkjempet trygghet, hvor vi kontinuerlig bruker en del krefter på å være vår egen coach. Den er basert på at vi blir sett og jevnlig får applaus og anerkjennelse.

Det er ikke noe mål å klare seg uten applausen, uten å bli sett og anerkjent, uten andres respons. Et menneske som opplever seg selv nok og gir blanke i hva andre måtte mene og føle i møte med en, kan bli nokså umenneskelig. Vårt behov for å bli sett og anerkjent er en sårbarhet som er en viktig og verneverdig del av det å være menneske. Og tilsvarende et ansvar vi har for å "spille hverandre gode". Vi trenger å bli sett for å modnes som mennesker. Og som prester.

En karriererådgiver fortalte at når hun snakker med folk om hva som betyr noe, hva de savner i jobben sin eller vil legge vekt på i en framtidig yrkessituasjon, er det ett ord, et fenomen som stadig går igjen: Anerkjennelse, anerkjennelse, anerkjennelse. Behovet for anerkjennelse, både i forhold til den vi er og i forhold til det vi gjør. Hun viste til undersøkelser gjort blant norske ledere og mellom-

Vi trenger å bli sett for å modnes som mennesker. Og som prester.

ledere, som viste at de brukte ganske liten del av sin tid på tydelig ros, oppbacking og anerkjennelse av sine medarbeidere, og kommenterte at her ligger det mye uutnyttet potensial. De fleste av oss vet det jo selv: Hvis den og de vi lever eller jobber sammen med, tar oss for gitt og unngår å verdsette det vi er og gjør, blir vi fort forbanna, gnålete, såre eller bitre. Vi yter bare det vi må - eller forstrekker oss og blir syke i strevet etter anerkjennelse. Hvis den andre anerkjenner vår innsats og skryter litt av oss, enten det gjelder hverdagslogistikken på hjemmebane eller en oppgave på jobb, kan vi ofte gå noen mil ekstra, med et glad hjerte.

Når vårt behov for verdsetting og anerkjennelse ikke blir dekket, jobber vi enda hardere for å få det, eller vi resignerer. Det er himmelvid forskjell på å legge seg i selen og gjøre en bra jobb *utfra* at man er anerkjent, eller *for å bli* anerkjent. I det første tilfellet springer arbeidet og energien ut av en grunnleggende trygghet om eget verd og egen kompetanse. I det andre kan det bli et utmattende stress for å skulle overbevise Gud og hvermann, bokstavelig talt, om at vi er gode

nok. Det blir slitsomt både for oss selv og dem rundt oss.

Hvem er jeg? Og hvordan ser jeg på meg selv? Svaret avhenger mye av det blikket vi har blitt mest sett med under oppveksten. Det kan være et utvendig, prestasjonsorientert blikk, som holder orden på hvor godt vi lykkes. Det kan være et fraværende, uinteressert blikk som sier oss at vi nesten ikke er i det hele tatt. Det kan være et grådig, invaderende blikk som forteller oss at vi er, men bare så lenge vi tilfredsstiller andres behov, også når de krenker oss. Det kan heldigvis også være et blikk som bekrefter oss, med våre gode og dårlige sider. Både de mest synlige og de mer usynlige. Et blikk som gjør oss både nysgjerrige og trygge på oss selv. Som motiverer oss til å strekke oss. Som gjør oss ydmyke. Glade. Sterke. Et blikk som aldri ser oss alene, men alltid i relasjoner til andre. Det blikket har Gud. Det blikket er vi kalt til å se oss selv og andre med.

Det blikket har Gud. Det blikket er vi kalt til å se oss selv og andre med.

SUNNIVA GYLVER
sunniva@gylver.no

Taizé – fellesskapets lignelse (andre del)

AV INSTITUSJONSPREST ARILD VØLLESTAD, KIRKENS BYMISJON ROGALAND

(Første del av denne artikkelen sto i LK nr. 16/09)

Broder Roger og Max Thurian som observatører under Det andre Vatikankonsil

Disse to spilte en avgjørende rolle i oppbyggingen av Taizé-fellesskapet fra starten av - broder Roger som den åndelige leder; broder Max var mer fagteologen av de to. Da pave Johannes den 23. nokså uventet i 1962 innkalte til Det annet Vatikankonsil, ble det invitert observatører blant "atskilte brødre i troen". De to Taize-brødrene takket ja og knyttet i løpet av konsilårene kontakter med f. eks. daværende erkebiskop i Krakow, Karol Wojtyla, biskop i Recife i Brasil, Helder Camara, og mange andre. Konsilets oppbrudd og nyorientering gjorde et enormt inntrykk på broder Roger. Jeg tar nå med noen sitater fra konsilets pastorale konstitusjon "Gaudium et spes" for å vise hvordan det korresponderer med tanker og visjoner som Taizé-fellesskapet lenge hadde hatt:

".....et sant broderlig sinnelag mellom kristne, som i en ånd og med en sjel kjemper sammen for troen på Evangeliet, og dermed manifesterer enhetens mysterium"

eller

".....ikke bare de kristne, men alle mennesker av god vilje som i sitt hjerte er åpne for nådens skjulte virke"

eller

"Herren Jesus går enda lenger når han ber Faderen om at 'alle skal være ett ..... liksom vi

selv er ett' (Johannes 17,21-22), for da åpner han perspektiver som fornuften ikke selv kan fatte".

Broder Roger og broder Max sitt forhold til katolisismen

At de var observatører under Det annet Vatikan-konsil, gjør dem ikke til katolikker. Broder Roger hevdet selv at han levde i velsignelsen fra mange kirkesamfunn. Han hadde et nært forhold til både pave Johannes 23., Paul 6. og Johannes Paul 2. Men i broder Rogers skrifter tror jeg man forgieves vil lete etter synspunkter på pavens ufeilbarlighet eller ansvaret for skismaet i 1054! Han holdt kontakt med de nevnte paver ut fra en praktisk tilnærming - og vi må vel alle erkjenne at en økumenikk som ikke på en eller annen måte innbefatter den katolske kirke, i lengden er mangelfull.

Pave Johannes 23. besøkte Taizé tidlig på 1960-tallet og kom da med de berømte ord "Taizé - ce petit printemps!" ("Taizé - denne lille vår!"), ord som ble gjentatt av Johannes Paul 2. ved et besøk i 1986. Men disse ord i seg selv gjør ikke Taizé-fellesskapet katolsk.

Broder Roger skriver anerkjennende om jomfru Maria, bl. a. at "hun opplyser alle våre veier." Men er det mer enn det som er naturlig å si når vi protestanter i møte med evangelie-tekstene lar vår "Maria-støkk" falle? Og jeg har ikke sett noe sted at broder Roger argumenterer for at hun er himmeldronning eller medforlørserske.

Skulle man utenfra postulere at broder Roger "i sitt hjerte" tilhørte en bestemt kirkefamilie, kunne man like godt si at det måtte være den ortodokse. Hans inntrykk fra hemmelige reiser til Russland fra 1960-tallet gjorde dypt inntrykk på ham.

Som leder av Taizé-fellesskapet var han nødt til å avklare med katolske biskoper bl. a. bruken av den lille romanske landsbykirken i Taizé. Den kirkelige konteksten var katolsk; derfor måtte han samhandle med katolske kirkeledere. Det skjedde ikke bare ut fra nødvendighet, men også ut fra sympati (i ordets bokstavelige greske betydning "medfølelse"). I 1982 mottok han nattverden av erkebiskopen i Autun, og ved Johannes Paul 2.s begravelse i 2005 mottok han nattverden av daværende kardinal Ratzinger. Begge disse begivenhetene gav opphav til spekulasjoner om at han var "katolikk i det skjulte". Slike forestillinger har jo vært nærmest uttrykkelig i vår verdensdel siden 1500-tallet, og de får under gitte omstendigheter fortsatt bein å gå på.

Når det gjelder Max Thurian, ble hans forhold til katolisismen annerledes. På 1950- og 1960-tallet hadde han mye kontakt med de økumeniske organer i Genève, var en tid også ansatt i KV og ble regnet som "mer protestantisk" enn broder Roger. Som en aldrende mann lot han seg imidlertid ordinere til katolsk prest i 1987, til overmål av en meget konservativ katolsk biskop. Dette skjedde i hemmelighet; broder Roger fikk beskjed om det pr. brev! Dette utløste stor usikkerhet innad i Taizé-fellesskapet, og de maktet heller ikke utad å formidle hva dette var. Dette gav vann på mølla til dem som i årevis hadde mistenkt Taizé for å være "hemmelig katolsk".

Taizé-brødrenes egen oppfatning av dette nå som før er at de er tegn. Og at de derfor ikke går inn i "enten-eller"-betragtninger angående konfesjoner.

Taizé-fellesskapets forhold til protestantisk kirkeøkumenikk

Også broder Roger hadde fra 1950-tallet mye personlig kontakt med KV og de andre kirkeøkumeniske organene i Genève. Men å være medlem av KV er jo en umulighet, all den tid Taizé-fellesskapet ikke er et kirkesamfunn.

Man må anta at KVs generalforsamling i

Uppsala i 1968 også vakte interesse i Taizé-fellesskapet. Men en norsk delegat fra den gang sier at han ikke kan huske at noen fra Taizé var der; de gjorde seg i hvert fall ikke sterkt gjeldende. Uppsala -68 var ikke minst opptatt av sosialetikk ("Verden skriver kirkens dagsorden"). Taizé-spiritualiteten er av og til blitt anklaget for å være en reise innover, som ikke er opptatt av samfunnsforhold. Hvis man med "å være opptatt av samfunnsforhold" mener å produsere store mengder resolusjoner, har denne kritikk mye for seg. Men når man ser hva Taizé-kommuniteten i dag tar opp av samfunnsspørsmål i det nære og det fjerne, blir det urimelig å anklage dem for å være "sosialetisk ubevisste".

Broder Max sin hemmelige ordinasjon til katolsk prest førte imidlertid til spenninger. En Taizé-bror fortalte meg at Taizé i noen år deretter var en slags "persona non grata" i Genève.

Denne våren var jeg innom Genève og snakket med en håndfull personer fra KV, LVF og KEK (Konferansen av europeiske kirker). De bekreftet alle at ingen av disse økumeniske organene ved noen anledning har foretatt noen teologisk evaluering av eller kommet med offisielle uttalelser om Taizé. Så her må man se etter relasjoner på det praktiske og personlige plan. F.eks. var flere Taizé-brødre invitert til KEKs generalforsamling i Sibiu i Romania i 2007 og ledet flere fellesbønner der. I kirken i The Ecumenical Centre (samlokalisering av KV, LVF og KEK) i Genève holdes hver uke en Taizé-inspirert bønnesamling for ansatte og besøkende. Og det er en realitet at mange av dagens europeiske kirkeledere på et eller annet tidspunkt i livet har mottatt "en touch av Taizé". En kanadisk protestant som er ansvarlig for ungdomsprogrammer i KV, tar ofte med seg volontører til Taizé og synes det er "bra". Og ikke minst dette at de fleste økumenikere hovedsaklig snakker med toppfolk, Taizé har mye mer kontakt med grasrota. En tidligere KV-ansatt gav uttrykk for at "Vi burde hatt mer kontakt med Taizé."

En prest ansatt i LVF hadde vært med i forberedelsen til Taizés store nyttårssamling i Genève i 2007. Han fremholdt at selv om slike arrangementer har preg av "happening", hadde det i praksis ført til at ulike kirkesamfunn i

Genève hadde fått verdifull og varig kontakt med hverandre. Men samtidig fremhevet han, ikke akkurat som kritikk, men som en beskrivelse, at Taizé på et vis er nokså innholds-løst - "Man bringer sitt eget innhold med seg." Og her er vi ved noe flytende postmoderne. Men det er det som er konteksten i vår del av verden. Hans uttalelse kunne like gjerne vært hentet fra en debatt om liturgien i dagens norske kirke.

En jeg snakket med i KEK, advarte mot at Taizé kan bli tillagt en for stor rolle i det økumeniske arbeidet, og henviste til mange andre (og for meg inntil da ukjente) retreatsteder eller andre miljøer som også tenker og handler økumenisk, f. eks. Communauté des grands champs nær Neuchâtel i Sveits, Les Abeillards ("biene") i Frankrike og den katolske, økumeniske Focolare-bevegelsen.

Den største skepsisen over tid mot Taizé-fellesskapet har kommet fra "Sammenslutningen av reformerte kirker i Frankrike". Skepsisen og kritikken har gått på at "Det er så vanskelig å vite hva Taizé egentlig er." Videre har mistanken om "snik-katolisering" vært en gjenganger. Dette siste må vi kanskje også forstå ut fra fransk kirkehistorie: De brutale religionskrigene mellom en "statsbærende" katolisisme og de reformerte hugenotter på andre halvdel av 1500-tallet, knallhard katolsk undertrykkelse under Ludvig 14. fra 1685. En lignende traumatisert historie har f.eks. valdenserkirken i Italia, som også regnes som reformert.

Helt idyllisk og konfliktfritt har det ikke altså alltid vært rundt Taizé-fellesskapet. Men hovedsaken står fast, nemlig at Taizé gjennom sin originale kristendomsfortolkning ofte mer enn den offisielle kirkeøkumenikk har maktet å nå de brede lag

Erfaring eller lære?

Hvis man stiller det opp som et enten-eller-spørsmål, er det klart at Taizé-fellesskapet legger mer vekt på erfaring enn på lære. Et av broder Rogers slagord fra begynnelsen var at "Vi må gå fra det ene provisorium til det andre." Utålmodighet, oppbrudd og vilje til å møte vår tids mennesker har vært sentrale drivkrefter.

Likvel blir det etter min mening for enkelt å si at Taizé-fellesskapet står for en læreløs,

følelsesbetont tilnærming der felles religiøs opplevelse blir det avgjørende kriterium for kristen enhet. De har en positiv vurdering av de historisk eksisterende kirkesamfunn, også av presteembetet. Samtidig snakker de også om "naturlige forskjeller".

Taizé-fellesskapet er ikke et fagteologisk institutt, og bare et mindretall av de ca 100 brødrene har akademisk teologisk utdanning. Men noen har det, og de utgir bøker og småhefter over et bredt teologisk spekter, som f. eks. broder John ("Pilegrimsguiden - en bibelsk reise", "Like ved kilden - Jesus og den samaritanske kvinne", "Har vi bruk for kirken?"), broder Pierre-Yves ("Reddet ved Kristi kors?"), broder Emile ("Nattverden og de første kristne") og flere.

Direkte aktuell inn i norske kirkedebatter er deres forståelse av begrepet synd. Skjematisk sagt er de mer "johanneiske" enn "paulinske" - f.eks. vil man forgyves speide etter modellen lov-evangelium, enten i luthersk eller annen konfesjonell utgave.

"Det hører til sjeldenhetene at vi møter ungdom som er tyngt av sine synder. Ordet synd forbinder de ingenting med, annet enn f. eks. å stjele et kakestykke eller noe sånt," forteller en broder. En annen nevner at broder Roger sjelden brukte ordet synd - "Han hadde antagelig hørt mer enn nok om det i sin oppvekst." Men broder Roger snakket ofte om at djevelen er "den som splitter" - han splittet Adam og Eva. En annen nevner som eksempel på det samme angrepet 11. september. Det var ond i seg selv, og det har også fått som følge en dyp splittelse mellom den muslimske og vestlige verden. Taizé-fellesskapet ser ikke på synd bare som et moralsk spørsmål, men primært som mangel på enhet. Og de trekker inn Johannes-evangeliets tale om at "Ånden overbeviser om synd." Og at den mest grunnleggende synd er å ikke tro.

Fem ulike praksiser rundt nattverden

I Taizé som ellers kommer konfesjonelle ulikheter til syne i forståelsen av nattverden. Taizé-fellesskapets praktiske måte å løse - eller lindre - spenningene er slik:

1) Hver morgen kl 0730 holdes det katolsk nattverd (enten i Krypten under hovedkirken eller i en del av hovedkirken). Da jeg deltok der

i vår, var det ca. 15 Taizé-brødre til stede, pluss fire katolske prester. Nattverden foregikk på fransk og samlet 70-80 deltakere.

2) De konsekrerte elementer fra denne nattverden bringes inn til den store felles morgenbønnen kl 08.30. Der kan det være flere tusen mennesker, så nattverden der blir delt ut av mange Taizé-brødre som står to og to på forskjellige plasser i kirken - den ene med brød, den andre med vin. De behøver ikke være ordinerte prester for å dele ut. Nattverden foregår ved intinksjon. Innstiftelsesordene over elementene er allerede lest ved den katolske nattverden. Det som sies under denne nattverden, er ord som henspiller på innstiftelsen, pluss at menigheten sier felles "Herre, jeg er ikke verdig til at du går inn under mitt tak." Som avslutning settes det som er blitt til overs av brød og vin, i et tabernakel fremme i kirken, med lys.

3) Framme til høyre feires hver morgen kl 08.30 "protestantisk nattverd". To lekfolk i vanlige klær deler ut. Brødet og vinen her er innviet under en protestantisk nattverd som noen brødre har feiret tidligere.

4) Under fellesgudstjenesten hver søndag kl 10 feires katolsk nattverd fra alteret i Forsoningskirken, ved en av de brødrene som er ordinert til katolske prester.

5) Når det er ortodokse grupper på besøk, og de har med seg eller har skaffet seg en ortodoks prest, feires ortodoks nattverd i den ortodokse krypten under Forsoningskirken.

Mange av disse er for første gang i Vest-Europa. Hensynet til at de "skal kunne føle seg hjemme" nevnes som en begrunnelse.

Øg hele veien har de skikken som stammer fra den ortodokse kirke, nemlig at de som ikke føler seg rede til å delta i nattverden, likevel får del i fellesskapet ved å motta "velsignet brød".

Selvfølgelig mener ikke brødrene at disse framgangsmåtene er ideelle, men et provisorium og et tegn på en enhet som en gang skal komme.

Taizé-litteratur

Broder Roger hadde betydelige litterære evner og skrev ca 20 bøker. Bortsett fra en akademisk avhandling i 1944 om "Fellesskapsliv fra ørkenfedrene til Benedikt fra Nursia" er alle

det vi vil kalle oppbyggelsesbøker eller åndelig litteratur. Få av hans bøker er oversatt til norsk, derimot ganske mange til svensk. På norsk foreligger "Meditasjoner langs korsveien" (som han skrev sammen med Moder Theresa), utgitt på St. Olav forlag i 1989, og "I alle ting en stille glede", utgitt på Verbum i 2002. Dessuten kommer "Sanger fra Taizé", Verbum 2002.

Etter hvert har det på andre språk kommet en flom av bøker om broder Roger og om ulike sider ved Taizé-fellesskapet. Felles for dem er at de er skrevet av sympatisører som står Taizé nær, men det forhindrer ikke at noen av dem har en god kritisk distanse. For eksempel gjelder det en artikkelsamling av Klaus Nientiedt: "Taizé - Weltdorf für innere Abendteuer" som er meget informativ og redegjør for ulike oppfatninger av Taizé. Det samme kan man si om Jean Claude Escaffit og Moiz Rasiwala: "Histoire de Taizé" - foreløpig foreligger den bare på fransk, men vil sikkert etter hvert komme på tysk og engelsk.

Avsluttende bemerkning

Taizé-spiritualiteten er langsomt på vei inn i norsk kirkeliv, og etter min vurdering kan den tilføre mye positivt, også rundt det jeg ikke har hatt plass til å dvele ved her, nemlig deres materielle nøysomhet (som ikke springer ut av askese!).

Mange er opptatt først og fremst av Taizé-sangene. Men jeg tror også det er viktig å være opptatt av hva slags kristendomsforståelse sangene springer ut av. Taizé-spiritualiteten handler om mer enn "å finne roen".

Litteratur:

a)av broder Roger

Amour de tout amour - les sources de Taizé, Presses de Taizé 1990

Prier dans la silence du coeur, Presse de Taizé 2005

Der Weg der Versöhnung, GTB Siebenstern 1993

I alle ting en stille glede, Verbum 2002

Meditasjoner over korsveien (skrevet sammen med moder Theresa), St. Olav forlag 1989

b)av andre Taizé-brødre:

Fr. John: Avons-nous besoin de l'Eglise?,

Presses de Taizé 2008

Fr. Emile: L'eucharistie et les premiers chre-tiens, Presses de Taizé 2008

Fr. Johannes: Austausch mit Glaubender anderer Religionen - Erfahrungen aus Bangla Desh, Presses de Taizé 2008

c)litteratur relatert til Taizé

Jean-Claude Escafitt og Moiz Rasiwala: Histoire de Taizé, Seuil 2008,

Bruno Chenu: Taizé - au vif de l'esperance, Bayard 2002

Olivier Clement: Taizé - a meaning to life, GIA Publications 1997

Klaus Nientiedt (red): Taizé - Weltdorf für innere Abenteuer, Herder 2008

Christian Feldmann: Frère Roger, Taizé - gelebttes Vertrauen, Herder 2006

Tromsø 25. okt – 1. nov 2009 - se www.tikfestival.no
Orgelsafari, kirkekonsserter m. m. Seminar om liturgireformens musikk.

Hvor er kvinnene?

Om mangelen på kjønnsinkluderende språkbruk i den nye oversettelsen av Apostlenes gjerninger

AV ANNA RAMSKOV LAURSEN, PREST, RELIGIONSPSYKOLOG OG OVERSETTER

I forbindelse med gudstjenestereformen har mange vært opptatt av å få til et mer kjønnsinkluderende språk i gudstjenestens liturgier. Man har ønsket å balansere liturgiens og teologiens patriarkalske og maskuline språk, som i århundrer har skjult kvinnenes rolle i kirken og de kvinnelige perspektivene i teologi, liturgi og gudsbilde. Det har også vært sagt at den nye bibeloversettelsen som Bibelselskapet holder på å gi ut, skulle ta slike hensyn. Jeg har derfor gått nøyere gjennom Apostlenes gjerninger (Acta) i 2005-oversettelsen med tanke på kjønnsinkluderende språkbruk. Resultatet var svært skuffende, og jeg skal i det følgende utdype dette.

Lukas som kvinnes evangelist

Innledningsvis vil jeg si at jeg oppfatter Lukas som den av evangelistene som er mest bevisst på de kvinnelige perspektivene i fortellingen om Jesus. Det er han som har med historiene fra Jesu barndom om Maria, Jesu mor, om Elisabeth og om Anna i templet. Uten hans beretninger om Jomfru Maria hadde hun antakelig ikke hatt den plassen hun har, i inkarnasjonsteologien og i mange kirkesammenfunn. Det er også Lukas som i Luk 15,4-10 setter opp to parallelle lignelser som forteller om hvordan Gud er, hentet fra henholdsvis menns og kvinners hverdag. Denne bevisste holdningen til de kvinnelige perspektivene må det formodes at han også tar med over i Acta.

Lukas er videre forholdsvis konsekvent på å skille mellom de tolv apostlene som disipler og alle Jesu etterfølgere som disipler, både i evangeliet, Luk 6,13,17, og i Acta, 9,26-27. At kvinnene også var inkludert blant disiplene i evangeliet, kommer indirekte til uttrykk i Luk 10,38-42; 23,55-24,12; se også Matt 28,19. I Acta 9,36 omtales Tabita spesifikt som en kvinnelig disippel. Ved flere anledninger brukes "disipler" som en benevnelse på de Jesus-troende på et bestemt sted, Acta 4,28; 19,30; 20,1; 21,4-5 m.fl., og det brukes også synonymt med "brødre"/"søsken", Acta 11,29; 21,4-5,7, noe som er verd å merke seg.

Funnene i Acta

Jeg vil nå gå gjennom alle steder i Acta der ordet *adelfos*, "bror", finnes i en eller annen grammatikalsk form, samt enkelte steder der tiltalen "menn" eller "fedre" brukes om en gruppe eller folkemengde, nemlig Acta 2,14; 7,15; 13,16 og 17,33. Som kjent kan flertallsformen av *adelfos*, "brødre", på gresk brukes som tiltale til en gruppe eller forsamling som enten kun består av menn eller av både menn og kvinner. Når man oversetter et slikt ord til et annet språk der det finnes forskjellige begreper for tiltale av en gruppe menn, "brødre", og en gruppe som består av begge kjønn, "søsken", vil man normalt bruke disse begrepene i oversettelsen. Eventuelt vil man benytte en fotnote til å forklare forskjellen mellom de to språkene. Jeg vil derfor se på hvordan ordet er oversatt

i Acta i 2005-oversettelsen.

Ordet *adelphos* forekommer i diverse former 57 ganger i Acta. Av dem er ordet fire ganger brukt i entallsform om en bestemt person, Acta 9,17; 12,2; 21,20; 22,13, og disse stedene vil ikke bli ytterligere kommentert. Det samme gjelder Acta 7,23 og 25 der ordet er oversatt med "landsmenn". De øvrige forekomstene inndeles i tre grupper: 1) Steder der flertallsformen av ordet er oversatt med "søsken". 2) Steder der flertallsformen av ordet med rette er oversatt med "brødre", siden det sannsynligvis er tale om en gruppe menn. 3) Steder der flertallsformen av ordet er oversatt med "brødre" selv om det med stor sannsynlighet henviser til grupper eller forsamlinger av begge kjønn. Jeg vil en del steder kommentere oversettelsen i forhold til den tekstsammenhengen den står i, og med tanke på en inkluderende språkbruk.

1) "Søsken" brukes

Det finnes tretten tilfeller i Acta der flertallsformen av *adelphos* er oversatt med "søsken":

Acta 1,14; 11,29; 15,3,23,32-33,36; 16,2.40; 21,7.17; 28,14-15. Det er ikke behov for å kommentere disse stedene ytterligere da de alle synes å være nokså opplagte.

2) "Brødre" brukes med rette

Jeg har funnet seksten steder der "brødre" for-modentlig er brukt med rette i oversettelsen: Acta 2,37; 3,22; 7,2.13.26,37; 13,15; 15,7.13.23; 22,5; 23,1.5.6; 28,17.21. Jeg vil imidlertid kommentere et par av stedene, da det ikke kan utelukkes at det finnes kvinner skjult der.

Acta 7: Stefanus taler til Rådet før han steines. Han henvender seg til Rådet med tiltalen "Brødre og fedre", 7,2. Så fremt vi kan ta for gitt at det bare var menn til stede i Rådet, er dette en naturlig tiltaleform. Det samme gjelder Acta 23,1.5-6 der Paulus taler til Rådet, og Acta 17,22 der han taler til Areopagos-rådet i Aten. Jeg vil likevel påpeke at det er lett å skjule kvinners tilstedeværelse i en slik tiltale. Dette er det også et godt eksempel på i 7,15 der Stefanus beretter om Jakobs reise til Egypt og sier: "... der døde både han og fedrene våre." Som djevelens advokat vil jeg da spørre: Skal vi underforstå at mødrene døde et annet sted? Svaret er vel nokså opplagt, men viser hvordan

språkbruken usynliggjør kvinnene; se kommentar til Acta 2,14.

Acta 15,7,13 og 23: Her brukes "brødre" tilsynelatende med rette, siden den livlige debatten som refereres, foregår blant apostlene og de eldste, som var menn. Det er også disse som sender brevet til de hedningkristne i 15,23.

Acta 22,5: Her brukes "brødre" som omtale av de jødiske lederne i Damaskus. Dette må kunne forsvares ettersom det normalt var menn som var ledere hos jødene på denne tiden; se også 28,21.

3) "Brødre" brukes i stedet for "søsken"

Det største problemet med den nye Acta-oversettelsen er alle de stedene der det er brukt "brødre", mens det burde vært brukt "søsken". Eller hvis det er stor tvil om oversettelsen, kunne det kjønnsnøytrale "disipler" vært brukt. Dette gjelder 22 steder: Acta 1,15-16; 2,29; 3,17; 6,3; 9,30; 10,23; 11,1.12; 12,17; 13,26,38; 14,2; 15,1.22.40; 17,6.10.14; 18,18.27; 22,1. Her vil jeg kommentere de fleste av henvisningene.

Acta 1,15-16: Jesus har fart opp til himmelen, og hans etterfølgere er opptatt av å få valgt en ny apostel, så de igjen kan bli tolv. Da "sto Peter fram blant brødrene. Det var omkring hundre og tjue mennesker samlet. 'Brødre,' sa han ...", 1,15-16. Denne passusen kommer umiddelbart etter at det i vers 14 har blitt gjort et poeng av at kvinnene og Jesu mor holdt trofast sammen med apostlene. Finnes det da noen som helst begripelig grunn til at de ikke skulle ha vært til stede da Peter holdt denne talen for hundre og tjue disipler? Og finnes det da en enda mer begripelig grunn til at det ikke skal framgå av oversettelsen?

Acta 2: I dagens forkynnelse og undervisning om begivenhetene på pinsedagen forsvinner kvinnene nesten alltid ut av bildet. Jeg har ikke tall på alle de gangene jeg i forkynnelse, kanskje især for barn, har sett og hørt hvordan Åndens komme har blitt illustrert med bare de tolv apostlene til stede. Dette mener jeg rett og slett er feil og handler mer om teologisk forutinntatthet enn om hva som faktisk står i 2,1-13. For hvem var det som fikk Den Hellige Ånd? I Acta 2,1 sies det at de alle var samlet da Ånden kom. Vi må derfor anta at det ikke bare var de tolv apostlene som var til stede, men alle disiplene, menn, kvinner og kanskje

noen barn, jf 1,15; 21,4-5. Ellers blir jo også Peters henvisning til profeten Joel: "... øser ut min Ånd over alle mennesker. ... sønner og døtre ..., de unge ..., og de gamle ..." i den etterfølgende talen meningsløs, 2,17, og profetien er faktisk ikke blitt oppfylt. Ved å opprettholde bildet av at det kun er apostlene som får Ånden, vedlikeholdes også inntrykket av at Guds handlinger er for menn først og fremst. Det gjør det i neste omgang vanskelig å forstå den nye inkarnasjonen som skjer med Åndens komme, nemlig at nå tar Gud bolig i *alle (troende) mennesker*, menn, kvinner, barn, unge og gamle, slik han tok bolig i Jesus fra Nasaret.

På denne bakgrunnen kan vi gå inn i Peters tale på pinsedagen, Acta 2,14ff. Ut av den forsamlingen som mottok Ånden, trer de tolv apostlene fram. Naturlig nok, det var jo nettopp deres oppgave å tolke og forkynne de guddommelige hendelsene. Peter begynner å tale, men hvem er det han taler til? En stor folkemengde har samlet seg av nysgjerrighet når de hører den kraftige vinden og den høye bablingen fra alle som taler i tunger. Det er ikke ellers i Det nye testamentet noe tegn til at folkemengder på gaten bare består av menn. Det ville være rart om det er tilfellet her, men likevel henvender Peter seg til mengden med tiltalen "Jødiske menn og dere andre som bor i Jerusalem!" (2,14). Så hvor er kvinnene? Er de til stede i tiltalen "alle dere som bor i Jerusalem"? Er de å regne som menneskes eiendom og derfor inneholdt i Peters tiltale til mennene? Eller er tiltalen "menn" ment som en tiltale til en forsamling av begge kjønn, slik som "brødre" kunne være det? For det er vel ingen grunn til å tro at Peter ikke innesluttet kvinnene i sin tale, ettersom det nettopp har vært en åndeutgytelse over både menn og kvinner?

Uansett hva vår konklusjon måtte være på disse spørsmålene, ville alle som den gang kjente forholdene i Jerusalem, ha visst at kvinnene også var til stede i mengden. Dette er underforstått kulturell kunnskap og etter mitt syn et typisk eksempel på hvordan slik kunnskap går tapt i en oversettelse som i tillegg har et historisk tidssprang på nesten to tusen år. For problemet er at når ordene oversettes direkte til norsk på 2000-tallet, gir de ikke lenger noen forestilling om at kvinnene kan

ha vært til stede. Kvinnene rommes i dagens norsk ikke i tiltalen "Jødiske menn", like lite som de rommes i tiltalen "Brødre" (2,29) eller "Brødre og fedre" (se 22,1). De blir rett og slett borte. Dermed usynliggjør vår oversettelse kvinnene i enda større grad enn den opprinnelige teksten!

Acta 3,17: Peter og Johannes helbreder en lam tigger ved tempelporten. Mange folk stimler sammen rundt dem i Salomos søylehall som var åpen for både menn og kvinner, for å høre hva de har å si. Så hvorfor i all verden tiltales folket med "brødre" i 3,17?

Acta 6,3: Alle disiplene kalles sammen for å være med på å løse en konflikt i Jerusalem-menigheten. Som tidligere nevnt, inkluderer disippelbegrepet begge kjønn. Så hvorfor da tiltale dem med "brødre"?

Acta 10 og 11: Peter er i Jaffa der han har et syn. Han ser en stor duk komme ned fra himmelen full av alle verdens dyr, og en stemme lyder: "Det som Gud har sagt er rent, må ikke du kalle urent." Peter forstår ikke hva synet betyr, før han kort etter får besøk av tre menn som vil at han skal følge med til den hedenske Kornelius i Cæsarea for å forkynne evangeliet for ham og hans hus. I 10,19 sies det uttrykkelig at det er tre *menn* som kommer fra Kornelius, men dagen etter da de skal begi seg av sted, følger noen av *brødrene* fra Jaffa med, 10,23. I 11,12 får vi vite at det var seks brødre fra Jaffa som fulgte Peter til Kornelius. Men, kan vi være sikre på at det bare var menn i denne brødrflokket? Vi vet jo fra andre steder at ektepar kunne reise i lag. Ville det ikke vært naturlig å tenke seg at det var kvinner med på denne turen, for å ta seg av matlagingen, for eksempel? Tvilen skal komme tiltalte til gode, heter det. Brødre bør derfor her oversettes med "søsken" eller alternativt det kjønnsnøytrale "disipler".

I Acta 11,1 er det ingen grunn til oversettelsen "Apostlene og brødrene omkring i Judea ...". Her må "søskenene" brukes eller eventuelt "disiplene".

Acta 12,17: Peter blir av en engel fridd ut av fengselet. Han begir seg til Marias hus der mange var samlet i bønn. Tjenestepiken Rode blir helt tummelumsk da hun hører Peters stemme, og glemmer å åpne døren for ham. Hun springer inn for å fortelle det til for-

samlingen som ikke tror henne, før de selv åpner døren og ser Peter. Han forteller dem hva som har skjedd, og sier: "Fortell dette til Jakob og brødrene." Men hvem er "brødrene" her? Er det de eldste, altså lederne, eller er det de troende? Tvilen gjør at dette må oversettes med "søsken".

13,26,38: Paulus og hans følge er i Antiokia. På sabbatsdagen går de i synagogen, og Paulus blir bedt om å tale. Han tiltaler forsamlingen "Israelittiske menn og dere andre som frykter Gud, ...", 13,16, og to ganger kaller han dem "brødre", 13,26,38. I synagogen var det imidlertid også mulig for kvinner å være til stede; se 18,26 der ekteparet Priskilla og Akvilas møter Apollos i synagogen i Efesos. Disse tiltalene må derfor vurderes på nytt; jevnfør også kommentaren til Acta 2,14.

Acta 15: I kapittel 15 er diverse former av *adelfos* brukt så mange ganger at det er lett å gå seg vill i "brødre" og "søsken", noe som da også har skjedd. Jeg kommenterer her kun de stedene der jeg mener at oversettelsen er feil.

I 15,1 er begrepet feil oversatt med "brødrene", siden dette viser tilbake til 14,27-28 der samme gruppe omtales som "menigheten" og som "disiplene".

I 15,22 er apostlene, de eldste og *hele menigheten* samlet for å utpeke hvilke menn som skal reise med Paulus og Barnabas. Oversettelsen skal derfor være: "... to ansette menn blant søsknene."

I 15,25 har det sneket seg inn et "brødre" som ikke står i den greske teksten. "*tois agapatois hēmān*" er oversatt med "våre kjære brødre", noe som kan virke unødvendig.

I 15,40 kommer det plutselig et "brødrene" om de troende, etter at det har blitt korrekt oversatt med "søsken" en rekke ganger (15,32.33.36).

Acta 17: Jason og noen andre troende i Tessalonika blir slept med til byens embetsmenn, men er det sikkert at det bare var menn som ble utsatt for dette, siden det er oversatt med "brødrene" i 17,6? I 17,10 og 14 er det opplagt at oversettelsen skal være "søskenene".

Acta 22,1: Paulus arresteres på tempelplassen i Jerusalem etter at en folkemengde har gått til angrep på ham. Han får av kommandanten lov å tale til folkemengden, og innleder talen slik: "Brødre og fedre, ..." Her gjelder den

samme kommentaren angående kvinnes plass i mengden, som til Acta 2,14.

I tillegg kommer de stedene jeg ikke har kommentert, nemlig Acta 9,30; 14,2; 18,18 og 27.

Konklusjon

Ved denne analysen av kjønnsinkluderende språkbruk i 2005-oversettelsen av Acta, især knyttet opp til diverse grammatikalske former av *adelfos*, gis det inntrykk av at det ikke har vært jobbet konsekvent med slike problemstillinger i oversettelsesarbeidet. Det er funnet 22 steder der dette begrepet har blitt oversatt på en *kjønnssekskluderende* måte med "brødre", selv om det høyest sannsynlig er snakk om en gruppe eller forsamling av begge kjønn. I tillegg er også noen steder med titalen "menn" eller "fedre" vurdert og funnet til dels *kjønnssekskluderende*. Jeg har kun undersøkt Acta, men funnene her er av en slik karakter at noen absolutt bør undersøke språkbruken i resten av Det nye testamentet også, og i Det gamle når den nye oversettelsen foreligger.

Dette er svært deprimerende funn i en bibeloversettelse på 2000-tallet. De bidrar til fortsatt å undergrave kvinners religiøse selvfølelse slik det har skjedd i århundrer, og til å fastholde kristendommen som patriarkalsk og maskulin på bekostning av det kvinnelige. Det er ingen tjent med. Og dette kan vi rett og slett ikke leve med til enda en ny oversettelse eventuelt måtte komme om en 30 års tid. Her må noe gjøres! NÅ!

Kvinnen som Jesus selv ba oss huske, men som kirken har glemt

AV HANS KVALBEIN

Fortellingen om kvinnen i Betania, som salvet Jesu hode, danner hos Markus og Matteus innledningen til pasjonshistorien (Matt 26,6-13; Mark 14,3-9). Betydningen av denne hendelsen understrekes sterkt ved Jesu ord som avslutter beretningen: "Sannelig, jeg sier dere: Overalt i verden hvor evangeliet blir forkynt, skal også det hun gjorde, fortelles til minne om henne."

En slik avslutning på en fortelling finnes ikke ellers i evangeliene. Dette er det eneste stedet hvor Jesus selv viser til at en hending fra hans liv skal forkynnes overalt hvor evangeliet blir forkynt.

Dermed skulle en tro at denne fortellingen ville få en framtreddende plass som prekentekest i kirkeåret. Men det har ikke skjedd. Den var ikke prekentekest verken før eller etter revisjonen av teksttrekkene i 1977. Og den er heller ikke med i forslaget til nye teksttrekker, som nå er ute på høring.

Hvordan kan det ha seg at kirken så systematisk har gjemt og glemt den kvinnen som Jesus selv uttrykkelig ba oss huske?

Jeg vil ikke tro at det skyldes en generell kvinneforakt. For teksttrekkene har mange tekster hvor kvinner spiller en avgjørende rolle.

Grunnen kan heller være at evangeliene gir beslektede fortellinger som står i et komplekst synoptisk forhold til hverandre. Luk 7,38-50 forteller om den syndefulle kvinnen som salvet Jesu føtter i fariseeren Simons hus, og som fikk syndene sine tilgitt. Joh 12,1-8 forteller at Maria, søster til Marta og Lasarus, salvet Jesu føtter i Betania, dagen før palmesøndag. Begge disse tekstene er med i forslaget til nye teksttrekker. Lukas-teksten om kvinnen i fariseerens hus er der som prekentekest 2. søndag i fastetiden,

2. rekke. Johannes-teksten om Maria som salvet Jesu føtter i Betania er tradisjonell prekentekest på palmesøndag etter første rekke, og forblir det også i det nye forslaget. Men prekentekest omfatter her også fortsettelsen med Jesu inntog i Jerusalem, og dermed er det fare for at kvinnen kommer helt i skyggen av palmegreinet.

Men ingen av disse tekstene i Luk 7 og Joh 12 forteller at Jesu *hode* ble salvet. Ingen av disse tekstene forteller at denne salvingen er en forberedelse til Jesu *gravferd*. Disse to særtrekkene ved fortellingen hos Markus og Matteus kan være bakgrunnen for at Jesus så påfallende sterkt betoner at denne kvinnen skal huskes "overalt i verden hvor evangeliet blir forkynt." Jesus bærer Kristus-navnet med rette, for han har blitt salvet. (Salving av føttene er ingen kongesalving). Men salvingen av Jesu hode var ingen innsettelse til synlig kongsmakt, men til korsfestelse og begravelse. Dette er aspekter ved fortellingen hos Markus og Matteus som gjør at den ikke kan erstattes av fortellingene hos Lukas og Johannes, og som gjør at den mer direkte enn hos dem forbereder pasjonshistorien.

Alle disse tre fortellingene fortjener en plass i kirkeåret. Hvis Johannes- og Lukas-teksten beholder sin plass i henholdsvis 1. og 2. rekke, vil det være naturlig å gi Markus-teksten (el. Matteus-teksten) en plass i 3. rekke, helst på en av de siste søndagene i fastetiden. Da blir den en forberedelse til påsken, slik teksten fungerer i disse evangeliene.

I en kirke som vil være lydige mot Jesu ord, er det på høy tid at vi løfter denne kvinnen og det hun gjorde mot Jesus, fram i lyset igjen!

SØNDAGSTEKSTEN

Torbjørn Holt, Geir Sørebø, Øystein I. Larsen og Thomas Berbom

Allehelgensdag

1. november 2009

Matteus 5, 1-12

Den store hvite flokk

Allehelgen har et stort innholdsspenn i vår tradisjon fordi de to dagene som andre kirker feirer hver for seg - alle sjelers dag og alle helgens dag - har smeltet sammen. Det kan være gode grunner for sammenkoblingen. Vår kirke har vært skeptisk i forhold til det vi har oppfattet som katolsk elitisme på den andre siden av graven, hvor de hellige i for stor grad identifiseres med dem som er formelt helgenkåret. Slik det nå er hos oss, bærer dagen i seg alt fra triumferende himmeltro ("Å hvor salig å få vandre..") til stille sorg over nære og kjære som er døde, og lys som tennes i kirker og på graver. Vi gjør vel i å huske at Jesus selv gråt ved graven til vennen Lasarus, selv om han like etter reiser ham opp fra de døde. På tross av berettiget himmeltro, er døden ikke noe vi skal ta lett på.

Disse linjer skrives på en internettkafé i Tel Aviv på en stille sabbatsmorgen på slutten av en pilegrimstur til det hellige land med norske studenter fra Storbritannia. Det har vært interessant å observere de hellige stedene sammen med en gruppe unge nordmenn hvor de fleste har relativt liten kirkelig bakgrunn, og hvor kristen kunnskap stort sett begrenser seg til det som er formidlet og tilegnet gjennom KRL. Fra de intense og politiserte områdene i sør med Jerusalem, Betlehem og Hebron får

turen mer hvilepuls i Galilea. Vi opplevde stedene rundt Kapernaum ved nordsiden av Gennesaretsjøen, blant annet Saligprisningenes Berg der Bergprekenen ble holdt i henhold til tradisjonen. Kirken på berget er oktogonalt for å avspeile de åtte saligprisningene. La oss se på dem i tur og orden, men først et stopp ved tekstens hovedbegrep: *makarios*.

Makarios brukes om de velsignede, lykkelige, heldige mottakere av guddommelig nåde; det brukes om enkene som forblir i sin ugifte stand og er lykkeligere med det, det brukes om de hellige, vitnene og martyrene, det brukes om gammeltestamentlige superhelter som Moses, det brukes om mennesker i Guds nærhet, det brukes om martyriet selv, og det brukes om det salige håp om himmel etter dette liv. Det brukes til og med hos antikkens forfattere om saligheten hos Gud (eller gudene) selv. Eller det kan simpelthen brukes om det gode liv, i alminnelig mellommenneskelig utgave. Kort sagt har vi et betydningsspenn fra himmel og til jord, inkludert begge stedene.

Saligprisningene er ikke moralisme. Det er Jesus som erklærer disse som salige, uavhengig av ytre omstendigheter og forut for eventuelle prestasjoner. Det er et moment at saligprisningene finnes først i Bergprekenen, før den store moralske veiledning braker løs. Disse erklæres salige på grunn av det *han* har brakt til *dem*. De tålmodige har møtt den Tålmodige, de miskunnsomme har møtt den Miskunnsomme. De rene er gjort rene. De salige mennesker lever daglig av Jesu nåde.

Det første sett av salige er de "fattige i ånden", som det nå igjen heter i siste bibelutgave. (v 3) På tross av den pågående finanskrisen lever vi i et velferdssamfunn i stadig vekst. Vi er så ufattelig rike at det etter hvert er vanskelig å sette seg inn i hva det innebærer å være fattig, uansett hvordan fattigdommen kvalifiseres. Vi har derfor som predikanter en dobbelt utfordring: Både å utfordre oss søkkrike i vår omgang med vår rikdom i forhold til dem som virkelig er fattige. Men like mye å utfordre de samme materielt søkkrike på at det faktisk går an å være fattig selv om vi sitter mitt i materialismens smørøye: Vi kan faktisk være fattige fordi vi mangler den fattigdom som gjør oss rike.

Så kommer vi til de sørgende (v 4). De sitter det mange av under prekestolene våre på Allehelgensdag. Det finnes trøst for dem, og den trøsten bør formidles varsomt men klart, samtidig som vi unngår overdreven sentimentalitet eller kvasipsykologisk klingklang. Det er ikke først og fremst trøst i sin alminnelighet det dreier seg om på Allehelgen, men at det finnes en Trøster, den eneste levende som kjenner en grav innenfra.

Så kommer de tålsomme (v 5). *Praius* betyr like mye mild som tålmodig. Uansett er det et ideal som er milelangt fra tidens ethos hvor pengeflyttere og karrierejegere og menn med spisse albuer har rikelig med handlingsrom. Vi leve i en tid preget av turbokapitalisme, globalt eierskap og materialisme i en grad tidligere tider knapt kunne drømme om. For dem av oss som stadig sysler med å gjøre de spisse albuene spissere og få pengene til å yngle i stadig raskere tempo, er det nyttig å huske at det er de tålsomme som skal arve jorden.

Så kommer de som hungrer og tørster etter rettferdighet. (v 6.) *Dikaiosynæ* er jo som kjent et av bibelens tyngst ladede begreper, som har et betydningsspenn fra alminnelig fair play og til den rettferdighet som skjenkes tilgitte syndere uten forteneste, og som åpner himmelens porter. Det er stoff til mange prekener hvis vi prøver noen dyptykk i teksten på dette punktet. De som hungrer, skal mettes.

Så kommer de barmhjertige (v 7), de rene av hjertet (v 8) og fredsskaperne (v 9). Det er både mye himmel og mye jord over og under disse begrepene. Barmhjertighet finnes det en del av

i allmennkulturen, likeledes fredsskapning, selv om himmelen over begrepene ofte tapes av syne. Men det er meget lenge siden det har vært noen Dagblad-forside om de rene av hjertet. Det er mye urent i den kulturen vi lever i, selv der hvor det glitrer mest. Ja, kanskje særlig der. Men det er de rene av hjertet som skal se Gud.

TORBJØRN HOLT
Sjømannsprest, London

23. søndag etter pinse

8. november 2009

Første lesetekst

1 Mos 50,15-21

Andre lesetekst

Matt 18,21-35

Preiketekst

Fil 1,6-11

Dagen

Den 23. søndag etter pinse har gjerne vorte kalla for "Tilgjevinga sin søndag". Leseteksten frå GT, 1 Mos 50,15-21, viser korleis Josef til sist tilgjev brørne sine, og i evangelieteksten frå Matt 18,21-35 møter vi Jesus som seier at vi skal tilgje sytti gonger sju. Preiketeksten frå Filippar-brevet manglar dette tilgjevingsmotive og viser den gode relasjonen mellom Paulus og kyrkjelyden i Filippi.

8. november 2009 vil nok i mange kyrkje-lydar kunne vere ein dag der dei nye sokneråda vert presenterte i gudstenesta. Søndagen før er helgemessesøndag og har gjerne sitt eige fokus. Teksten frå Fil 1,6-11 er imidlertid svært godt eigna for ei preike om medarbeidarskap. Tilgjevingsmotive frå dei to andre tekstane bør då kunne nedtonast denne søndagen.

Teksten

Filippar-brevet høyrer med til eitt av Paulus sine fangensskapsbrev. Dette går klart fram fleire stader i brevet. Alt tidlege greske handskrifter knyter brevet til fangeopphaldet i Roma ved slutten av Paulus sitt liv, kanskje i år 62. Forsamlinga i Filippi vart grunnlagt under Paulus si andre misjonsreise (Apg 16,11ff). Men også på den tredje misjonsreisa ser det ut til at han besøkte Filippi (Apg 20,6). Det kan kanskje ha gått rundt 5 år frå han vitja Filippi siste gong og til at brevet vart skrive - dersom det er forfatta i Roma.

Paulus sitt opphald i Filippi var ikkje problemfritt. Han vart fengsla og måtte reise fort bort frå staden, men dei få truande tok ansvar for han og viste eit stort engasjement i Paulus sitt misjonsvirke. 4,15ff og 2 Kor 11,9 viser at dei sende han betydeleg med innsamla pengar. Filippar-brevet er ei takk både for gåvene og for det felles engasjementet dei har hatt for evangeliet (1,5). Dette har knytt Paulus og denne kyrkjelyden nært saman. Meir enn apostelen sin lagnad er det evangeliet si sak som har fokus i brevet. At Paulus har møtt motstand og fengsling, er ikkje berre av det vonde, det har snarare ført til framgang for evangeliet. Dette gjev Paulus ei djup glede, som han inviterer dei truande (heilage) i Filippi til å ta del i. "Gled dykk i Herren!" (3,1; 4,4).

Etter velkomsthelsing og presentasjon av brevet sin adressat (1,1f), kjem brevet sitt opningsavsnitt (1,3-11). Eg undrar meg litt over at preiketeksten byrjar først med v 6, som etter mi meining er nært knytt til v 5. Eg finn det derfor naturleg å lese heile avsnittet 1,3-11 og bruke dette som preiketekst. Avsnittet kan delast i tre:

v 3-6 Paulus si takk for forsamlinga

v 7-8 Paulus sin kjærleik til forsamlinga

v 9-11 Paulus si forbøn for forsamlinga

Det var ikkje sikkert at den vesle forsamlinga i Filippi sjølv såg sitt bidrag til Paulus som så vesentleg, men når Paulus tenkjer på dei, vert han fylt med takk og glede, for heilt frå første stund har deira halding og arbeid vore eit arbeid for evangeliet. Det mykje siterte ordet i v 6 (han som tok til med si gode gjerning i dykk, skal fullføra henne) må forståast i denne samanhengen. Det er evangeliet si gjerning som har starta, og denne skal Gud fullføre heilt fram til Jesus kjem attende. Dette er det store

evangeliseringsprosjektet som Jesus tala om (Matt 24,14). Vi legg merke til at Paulus i dette avsnittet tre gonger brukar ordet "alle" (v 4; 7; 8). Folket i forsamlinga var sikkert ulike i tru og kunnskap, men dei er altså alle like viktige i å medverke til evangeliet sin framgang. Med rette (v 7) tenkjer Paulus kjærlege tankar om alle i forsamlinga, dvs. Paulus sin kjærleik til dei er berre ein refleks av deira kjærleik til han. Det forsvar Paulus må føre for retten, er også eit forsvar for dei, ja, eit forsvar for evangeliet. Saman står Paulus og forsamlinga under nåden. Og i dette nådens fellesskap vert dei knytte saman med Jesu Kristi hjartelag.

Siste del av avsnittet, v 9ff er ei konkretisering av kva Paulus bed om når det gjeld forsamlinga i Filippi. Kjærleiken må verte enno fastare forankra gjennom dømmekraft (epignosis) og innsikt (aisthesis). Dette er ikkje berre generelt å forstå, men gjeld evna til å dømme om kva som er rett tru og kva som er i samsvar med Guds vilje, jfr. Kol 1,9.

Kjærleik og kunnskap står altså ikkje i motsetnad til kvarandre, men stadfester kvarandre. Det store evangelieprosjektet fører altså ikkje til at ein vert uinteressert i å kjenne Guds vilje for eit rett og rettferdig liv - tvert i mot. Det er i eit sant og rettferdig liv at fruktene skal vise seg. Kristus-forkynninga og kyrkjelydsbygginga skal fremje rettferd til ære for den treeinige Gud.

Preika

I november skjer det ei stafettveksling i Den norske kyrkja. Dei nye råda vert etablerte. Ein vil sjå fruktene av den nye demokratireforma. Nye utval skal setjast ned. Trusopplæringsreforma skal først vidare. Sameles realisering av diakoniplanane. Det vil alltid høyrast kritiske røyster. Har ein valt råda på rett måte? Har råda, dei tilsette og friviljuge eigentleg nok ressursar å hjelpe seg med? Nokre vil gå så langt at dei seier at kyrkja er i eit fangenskap. Kanskje er ein nettopp i den situasjonen at eit nytt sokneråd skal presenterast for kyrkjelyden denne søndagen? Inn i denne situasjonen er teksten frå Filippar-brevet spanande. Situasjonen i Filippi og situasjonen i ein norsk kyrkjelyd anno 2009 er nok nokså ulike. Men likevel er det mykje som har overføringsverdi, og som bør kunne tematiserast i ei preike.

Kva med Paulus si takksemd for ALLE medarbeidarane? Hans understreking av at det store evangelieprosjektet vert gjennomført i verda ved hjelp av dei. Ja, men soknerådet og diakoniatvalet i Avkroken sokn har ikkje mykje kompetanse og initiativ, vil ein kunne tenke. Men stod det så mykje sprekare til med dei få ferske kristne i Filippi, som måtte sjå at den tilreisande forkynnaren vart fengsla pga. urostifting (Apg 16,20)? Vi skal nok vere forsiktede med å idyllisere dei første kristne forsamlingane. Dette er dagen der forkynnaren må kunne verbalisere vår takksemd for alle medarbeidarar og vise korleis evangeliet går sitt sigerstog ved hjelp av dei - slik det har gjort heilt frå kyrkjelyden i Filippi og fram til i dag.

Eg minnest ein sokneprest som sa: "Den tyngste byrda eg har i tenesta, er soknerådet." Det låg nok mykje smerte bak dei orda. Tilhøvet til våre medarbeidarar kan verte konfliktfylt. Også Paulus opplevde det. Men slik det kjem fram i Filippar-brevet, bør det kunne seiast og visast at som medarbeidarar for evangeliet er vi glade i kvarandre. Vi ønskjer å stå saman i både arbeid og fritid og ta vare på kvarandre i eit fellesskap med glede og liv. Når Paulus i sitt brev skriv at han lengtar etter dei kristne i Filippi, må presten i si preike kunne uttrykke at han gleder seg til samarbeidet med sokneråd og frivillige medarbeidarar, og det dei skal kunne dele av visjonar og arbeidsoppgåver i tida som kjem.

Men presten bør også i si preike kunne peike på at medarbeidarane har eit utviklingspotensial, og at han har visjonar for dette. Det er jo nettopp dette Paulus gjer når han ser for seg eit større mål av dømmekraft og innsikt. Hos han kjem dette verken som eit pålegg eller som ein føresetnad for vidare samarbeid, men som ei bøn. Det er god pedagogikk i dette.

Ofte vert preikene våre for teoretiske. Eg vil oppfordre til at ein denne dagen, dersom situasjonen ligg til rette for det, snakkar heilt konkret om medarbeidarskap i soknet, med utgangspunkt i Filippar-brevet. Eg har eit par framlegg til disposisjon. Framlegga er tematiske, men har likevel ein homiletisk struktur der ein kan følgje framdrifta i bibelteksten.

Disposisjon:

Alternativ 1.

Tema: Saman i tenesta for evangeliet

- Takke for kvarandre (v 3-6)
- Glede seg over kvarandre (v 7-8)
- Be for kvarandre (v 9-11)

Alternativ 2.

Tema (etter Halvor Nordhaug):

Saman vil vi ære den treeinig Gud

(v 11. siste del)

- ved å forkynne Kristus (v 5-6)
- ved å bygge kyrkjelydar (v 7-8)
- ved å fremje rettferd (v 9-11)

Dagens illustrasjon

Det var valt eit nytt sokneråd i ei bygd. Eg visste ikkje heilt kva eg skulle tenkje då eg såg kven som var valde. Tilsynelatande hadde dei ikkje mykje kyrkjeleg bakgrunn. Men dette var folk som var vande til å tenkje at her i bygda må alle ta eit ansvar for det som er av aktivitetar, også kyrkja. Ei middelaldrande kvinne vart vald til leiar, og eg lurte framleis på korleis dette skulle gå. Men ho skjønna fort kva slags forventning det var til ein soknerådsleiar. Ho grov langt nedi skuffene heime og fann ei andaktsbok frå byrjinga av 1900-talet av Ludvig Hope. Kvart soknerådsmøte starta med høgtlesing frå denne boka. Ho møtte i kyrkja ved gudstenestene og ved nattverdsbordet. For no var ho soknerådsleiar. Ho tok ansvaret, og vart ein god medarbeidar langt over mine forventningar. Vi kan sikkert finne mange slike døme som viser at medarbeidarskap er spanande, gjevande og utviklande. Og ved å takke for kvarandre, glede seg over kvarandre og be for kvarandre, har medarbeidarskapet eit like så stort utviklingspotensial i dag likesom på Paulus si tid.

Salmar som høver til teksten:

NoS 531; 533; 542; 543, 686; 695/696; 706; Salmer 97 112; 114

GEIR SØREBO
Prost i Ytre Sogn

24. søndag etter pinse

24. søndag etter pinse

15. nov 2009

Prekentekest: 1 Tim 2,1-6a

Lesetekster: Am 8,4-7; Matt 22,15-22

Betraktning

Framfor alt - Å bære fram bønn - for alle - og alle i ledende stillinger

"ET SIKKERHEDSNET OMKRING JORDEN

- Jeg tror, det er bønner der holder sammen på vores jord, på trods av krige og uretfærdighet. Gennem bønner spændes der et sikkerhedsnet omkring jorden, fra øst til vest, fra nord til syd, som et net af længdegrader og breddegrader. Dette sikkerhedsnet må vi styrke gjennom mer bøn, og gjennom mer kærlighet og handling."

"Er det politikk at bede?

Nej, det er ikke politikk.

Det er ikke engang moral.

At bede er at blive

En hundesnude i verden. ('Nollpunkt' af Birger Norman fra digtsamlingen 'Samvetets landsflykt')

"Vi skal bede, fordi vi hører sammen med andre mennesker og med jorden. -

En af forbønnens oppgaver er at gjøre os bevidste om denne samhørighet og at vise os hvordan vi skal virkeliggjøre kærligheten på jorden.

Teresa [af Avilla] siger, at resultatet, følgerne af et liv i bøn, ikke består af åndelige nådesbevisninger, men af kærlighet."

"Hør mine ord, Herre,/Hør mine sukke,/Hør min protest./For du er Gud, og ikke diktatorers ven./Du følger ikke deres politikk/Og agter ikke på deres propaganda. -"

(Fra 'Sønderbrudt pigtråd' af Ernesto Cardenal)

"Jeg tror vi sidder og ligger alt for meget på knæ, når vi beder. Men når vi står op, parate til å gå videre, kan vi ikke krype sammen og skjule os. Vi står frem for Gud - præcis som vi er. Her er jeg! At bruke den holdning, både bogstavelig og billedlig, er en måte at 'gå videre i bønner' på."

Alle sitater ovenfor er gjengitt etter den danske utgaven av Lars Åke Lundberg: Bøn -

Håbets sprog. Unitas 1994

"Evide Gud, vi takker og lovpriser deg, Herre over himmel og jord. Vi ber for den verden som du har skapt - Hjelp oss å ta vare på ditt skaperverk, så vi verner om menneskets verd.. - Vi ber for vårt land og folk. Velsign vår konge og hans hus. Gi troskap og visdom til alle som har lederansvar iblant oss... - og for alle som kjenner livet som en byrde .." Høymesse, Forbønn II.

"Alle søndagar er på eit vis samfunnssøndagar. Fordi kyrkja er i verda. Men denne er det spesielt.

Ein søndag for alt dette: Stortingsval./ Samferdsel./ Handel./ Vandel./ Og alle problema./ Forureining./ Ozonhol./ Rasisme./ Kriminallitet./ Sjukehuskøar./ Trafikkdød./ Altså vår søndag./

Men også din søndag,/ Gud. "

(Oskar Stein Bjørlykke: Korn i vind. Oslo 1997)

Teksten

Første Timoteus-brev starter med fokus på oppdraget og oppdragsgiveren. Evangeliet er i en sum "Kristus Jesus kom til verden for å frelse syndere, og blant dem er jeg den største." 1,15.

Dette oppdraget gis videre, til Timoteus, 1,18ff. I kap 2 starter det som blir resten av brevet anliggende: Formaninger og anvisninger til de ulike grupper og livsområder: Først gudstjenestelivet, kap 2, så menighetslederne, 3,1ff. Flere steder i brevet er disse mer praktiske perspektivene på menighetsliv og livet i denne verden, flettet sammen med pregnante kristologiske avsnitt, ofte i hymnisk form, slik vi også finner det i vårt tekstavsnitt: 2,5-6; jfr 3,16; 6,15-16.

Oppdraget som Timoteus får overdratt, vil medføre kamp på flere fronter: Troens gode strid, 1,18. Først nevnes kampen innad i menigheten, mot dem som ødelegger innenfra, 1, 20, jfr 2 Tim 2,17, så vendes oppmerksomheten mot menighetens ansvar for den verden og den menigheten som de er en del av: 2,1f.

Perspektivet er universelt: Evangeliet er for alle og skal nå alle. 4 ganger gjentas dette v 1, 2, 4 og 6. Derfor er den grunnleggende formaning: Forbønn for alle, v 1-2. Dette hviler igjen på Guds frelsesvilje som omfatter alle

mennesker, v 3-4; dette igjen hviler på og blir synlig i det Gud har gjort gjennom Kristus-hendelsen, v 5-6. Dette er summen av Paulus' apostelloppdrag, v 7. Derfor er det universelt (lærer for folkeslagene).

Hele avsnittet leses kanskje best baklengs: Guds gjerning i Kristus er rettet mot alle, 5-6, og forteller om hans universelle frelsesvilje, v 3-4. Derfor er det grunnleggende at de kristne går inn i dette ansvaret for at evangeliet skal nå alle, v 1-2. Gjennom *Jesus* blir det åpenbart hva *Gud* vil, og *vi* får et medansvar for at dette når *alle*.

Sammenhengen med det etterfølgende, v 8ff, viser at dette ansvar her er tenkt først og fremst i gudstjenestens ramme. Men når de kristne samles, stenges de ikke inne i et lukket rom: Gudstjenesterommet åpnes mot Ham som er alles Gud, og mot den verden og det samfunn de er en del av.

De fire ordene for bønn er neppe nøyaktig avgrensede fenomener. *Deæsis* - bønn om noe (til Gud), *prosevkjæ* - vanlig om menighetens bønn i gudstjenesten, *entevxis* - forbønn, bare her og i 1 Tim 4,5, et ord som henger sammen med å trenge seg på, kan ellers brukes om å få audiens hos en makthaver. *Eukjaristia* - inneholder takk og lovprisning - relateres neppe her spesielt til nattverdfeiringen som først senere fikk denne tilknytningen. Forbønnen for konger og ledere har forbindelser til GT; se Jer 29,7 der de bortførte i Babylon oppfordres til medansvar for byens ve og vel. De skal leve i stillhet og ikke bryte ut av sitt borgerlige liv, jfr. 1 Tess 4,11f og 2 Tess 3,12. De skal preges av Guds frykt, *evsebeia* - som er et yndlingsord i pastoralbrevene. Dette beskriver et fredelig bilde av de kristne som gode samfunnsborgere som tar sitt samfunnsansvar, men likevel kan et slikt liv utløse forfølgelser og motstand, 2 Tim 3,12.

De kristnes omsorg for alle springer ut av Guds omsorg for alle, at de må bli frelst, 1 Tim 2,3-4.

Det følgende v 5-6 har preg av et sitat, kanskje et hymnisk ledd. Tilknytningen til det foregående synes noe løs, men ligger vel først og fremst i det universelle 6a, at Jesu gjerning ses som en løsepenge, *antilytron*, for *alle*. Vår nyeste oversettelse gjengir: *heis gar theos* - én altså (er) Gud - med: Gud er én, som er å fore-

trekke framfor NO78: For det er én Gud. Her finner vi et kristent motstykke til Israels Shema: Hør Israel, Herren vår Gud, Herren er én.

Gud vil redde alle. Det ses av Jesu gjerning. I denne sammenheng står menighetens bønn for alle mennesker.

Prekenen

Denne søndagen har fokus på å bygge et samfunn i rettferd og fred, ansvaret for det Gud har skapt, og å fremme Guds gode vilje blant alle jordens folk, slik det er formulert i dagens kollektbønn.

Tekstene peker på ansvaret for penger og skatt, og forholdet til myndigheter og øvrighet: Gi keiseren hva keiserens er, og Gud hva Guds er.

I dette perspektiv er det naturlig å legge vekt på første del av den sammensatte preken-teksten, slik det er antydnet i gjennomgangen ovenfor. Den kristne kirkes forhold til øvrigheten har gjennomlevd og gjennomlever fortsatt mange ulike faser: Tilbaketreking eller bevisst samfunnsengasjement, anerkjennelse eller forfølgelse, passiv resignasjon og aktiv motstandskamp og hellig krig. Allerede i det bibelske materiale finner vi eksempler på mange ytterligheter.

"Når det gjelder samfunnet, er Paulus forsiktig: 'Likevel skal enhver bli på den plass i livet som Herren har tildelt ham, den han hadde da Gud kalte ham. Dette gir jeg pålegg om i alle menighetene' (1 Kor 7,17). Det er i seg selv interessant at Paulus skriver dette. Indirekte er det nemlig et vitnesbyrd om at noen i Korint oppfattet det slik at evangeliet endret også deres sosiale posisjon. På dette punktet er apostelen mer tilbakeholdende. Hustavlene og formaningene om forholdet til de politiske myndigheter (Rom 13,1-7) er uttrykk for hans forsiktighet." (Karl Olav Sandnes: *I tidens fylde*. Oslo 1996.) Han fortsetter med å peke på noen mulige hensyn bak en slik linje: Adressatene er minoritetsgrupper som ofte ble møtt med skepsis, det er mulige misjonsstrategiske hensyn, og det er ikke minst endetidsperspektivet: "- hans overbevisning om at tiden er kort, betyr at det samfunns-messige engasjement ikke er særlig frem-tredende." Likevel inneholder både evangeliets frigjørende budskap og konkrete bibelutsagn

ammunisjon både til motstand og opprør, men vår lutherske arv har vel holdt oss på en linje der vi i stor grad har spilt på lag med myndigheter og øvrigheter.

Dagens tekst legger vekt på indretjenesten i forhold til samfunnet og medmenneskene. Det er en dristig tanke at de foldede (eller opprakte! v 8) hender som øver sitt medansvar for samfunnets ledere og de politiske prosesser, er et verdensomspennende sikkerhetsnett (Se betraktningene foran), et gradnett som omgir hele jorden. Ethvert punkt på jorden kan bestemmes ut fra bønnenetet.

Jeg tror at når noen ber i Jesu navn, skjer noe som ellers ikke ville ha skjedd. Så enkelt og naivt. Så fundamentalt. Og så ansvarsfullt: For kanskje er det betydelige hull i det sikkerhetsnettet. Hull som er mitt og mitt fellesskaps ansvar. Og i dette bønnearbeid for jorden og lokalsamfunnet får vi kanskje også oppleve at vår bønn blir en "Hundesnute", som lukter seg frem til det viktige (Se innledningen). Det er slett ikke sikkert at det befinner seg i de feitest overskriftene i dagens medieopp-slag.

Bønn er også forkynnelse. Bønn er samfunnsansvar.

Dagens tekst hjelper oss til å se dette samfunnsansvar i et større perspektiv: Det springer ut av Guds brennende ønske om å hente sin verden tilbake. Når vi bekjenner Jesu navn, tar vi samtidig et ansvar for denne verden. Man skal ikke blande religion og politikk. Nei, det fins mye uheldig sammenblanding, både i egne og i andres rekker over hele jorden, i dag og gjennom hele vår historie. Men så kan de størrelsene heller ikke rives fra hverandre, slik at vårt samfunnsansvar åndeliggjøres eller sekulariseres som Gud uvedkommende. Lars Åke Lundbergs utfordring til å be stående har et poeng: Vi ber, klare til handling. Det er kort vei mellom bønn og bevegelse.

Denne søndagen blir gudstjenestens forbønnsdel et sentralt element i forkynnelsen - ikke bare et pliktmessig sveip gjennom de mange temata, men et stykke forkynnelse av Guds omsorg for alt han har skapt også for lederne våre. I dagens bønner tar vi også samfunnsansvar.

Prekensisse

Tanken om forbønnstjenesten som et sikkerhetsnett om jorden, kan illustreres med lysgloben som mange kirker nå har. Sett globen i sentrum og stå ved den og forkynn dagens tekst. Begynn gjerne bakfra i teksten og innenfra i lysgloben:

- Det er bare én verden - det er Guds verden (Gå til lysgloben)
- Det er bare én mellommann mellom Gud og mennesker: Jesus Kristus som ble tent av Guds brennende frelsesvilje (Tenn Kristus-lyset).
- Men det er mange som bærer hans omsorg og frelsesvilje ut i verden: Ved bønn og tjeneste (Mange tenner bønnelys i Kristus-lyset og setter dem i sikkerhetsnettet om jorden). Prekenen konkretiserer det som er dagens særlige fokus: Det samfunnsansvar vi utøver gjennom bønnstjenesten, et verdensomspennende sikkerhetsnett om vår verden.

Gudstjenesten

En salme som bygger på spenningen mellom det universale og det næreste, det uendelige og det minste, finner vi i NOS 386: "- Høgre enn stjerner strålar, den barnlege bøni når!"

Ellers kan det jo bli en naturlig plass for Kongesangen, NOS 734; det er ellers ikke mye å velge i når det gjelder salmer for våre øvrige ledere lokalt og nasjonalt. Kanskje NOS 952 kan brukes denne dagen?

ØYSTEIN I. LARSEN
Biskop em.

Siste søndag i kirkeåret

22. november 2009

Prekentekest: Matteus 25, 31-46

Jes 65, 17-19 og Ap. 20, 11-12

"Det motsatte av kjærlighet er ikke hat, men likegyldighet"

Eli Wiesel

Nobelprisvinner Elie Wiesels sitat kan godt stå som overskrift for denne dagen. Jeg synes dette er en av de mest levende og mest krevende historiene Jesus noensinne fortalte. Den kan virke så enkel og skremmende, men likevel sliter jeg med å forstå den, - eller er det viljen til å akseptere Jesu ord som stopper meg? For hvilken side vil jeg til syvende å sist selv sitte på, høyre eller venstre? Eller skal vi kun forstå Jesu ord som en oppfordring til å hjelpe verdens lidende? Det er mange innfallsvinkler på denne søndagen. For å nevne noen: dommen, frelsesgjerninger, oppgjør, lov og evangelium, de to utganger, nåden, en sosial-etisk tilnærming, et frigjøringsperspektiv m.fl.

I dag synger jeg: 707 Da jeg trengte en neste, 268 Herre Gud ditt dyre navn, 324 Er Gud for meg så trede, 584 Jesus frelser vi er her.

Domssøndagen

Jeg kjenner jeg blir fylt av en viss frykt bare ved å skrive denne overskriften. Med voldsom kraft slår den ned i oss, og for mange kommuniserer den dårlig, og kanskje er det lettere å forholde seg til "siste søndag i kirkeåret", selv om det er en intetsigende og "tam" tittel. Det er mer svung over katolikkenes navn på denne dagen som heter "Kristi Kongesøndag"! Som på så mange andre søndager kan kollektbønnen hjelpe oss med å finne dagens preg. Her tales det klart om regnskap på dommens dag, om "frelse eller fortapelse". Temaet er kongens gjenkomst. Det er verdt å merke seg at for ikke mange årene var dette en av søndagene som var satt opp med betegnelsen "U-landssøndag". GT teksten fra Jesaja taler om det nye, omskapte Jerusalem og Åpenbaringen trekker frem dommen som felles etter det som står i bøkene.

"Mine minste"

Domsscenen i Matteus 25 danner slutten av den siste store talesamling i evangeliet. Fra og

med kapittel 24 taler Jesus om det som skal skje frem mot gjenkomsten og dommen. Talen kalles den eskatologiske tale, eller avskjedstalen og etterfølges hos Matteus av påskeukens dramatik. Selv om Jesus taler i sterke bilder om sin gjenkomst, er det likevel parenesen som forblir hovedsaken. "Pass på, våk da, våk derfor" osv. Den direkte tonen i Jesu budskap preger hele avsnittets form, og teksten har mer preg av en "apokalyptisk åpenbaringstale" enn en liknelse. Mange lurer kanskje på hvor det ble av "milde Jesus" i møte med denne teksten. Teksten har vært gjenstand for ulike tolkninger og er omstridt innenfor teologisk forskning. For å gjengi diskusjonen grovt og kort, handler det om forståelsen av ordene "*disse mine minste*". Handler dette om verdens lidende i sin helhet, eller taler Jesus om sine disipler? Her er det mye å ta fatt i for den som vil gå videre med tolkningsspørsmålet. Det anbefales på det sterkeste å lese Magnus Malms "Et hjerte større en verden", der mye av tematikken handler om nettopp dette: Hvem er våre minste, de fattige i vår tid.

Kjærlighetsgjerninger

For min egen del lever forkynnelsen aller best i den første tolkningen av teksten der Jesus taler om verdens minste. Dette er jo ikke et nytt tema i Jesu forkynnelse. Var det ikke mesteren selv som sa: "den som tar imot et slikt lite barn i mitt navn, tar imot meg" (Luk 9,48). Vi hører ekko av bergprekenen og saligprisningene der han formaner disiplene og sier "salige er de fattige". Igjen kan vi kanskje frimodig reise spørsmålet: Hvem er fattige i vår tid?

Jesu skiller ikke mellom en gjeng med uskyldige mennesker eller fromme gudsetterfølgere på den ene siden, og på den andre siden kjettere og ondskapsfulle. Nei, midt i teksten blir vi servert seks kjærlighetshandlinger som rettesnor for vår trosgjerning på jorden. Mat og drikke, omsorg, klær, omtanke, besøk. Dette er overkommelige gjerninger for alle. Man blir avkledd i møte med disse ordene. Man kan liksom ikke unnskyldte seg og si: Jeg har ikke noen bakgrunn for å kunne hjelpe. Ikke alle kan behandle en pasient, men alle kan avlegge et besøk. Oppgavene er ikke umulige, de er små og banale. Således blir tro noe som må leves ut. Tro er ikke bare tanke og forestilling.

Tro handler om å gå, gå ut! For tro er praksis. Troen sitter som kjent i beina. Når Jesus beskriver kallet til etterfølgelse får vi øye på flere trekk som snur opp ned på sekulariseringens individualisme, tilpasning og privatisering.

Et budskap for de fattige

For Gud er der hvor det er nød. Vi finner ham i de utstøtte. Gud er der hvor ingen tar seg av de undertrykte, Gud er i dem. Og er man sine gjerninger bevisst står man ikke på høyresiden. Da har man automatisk kommet over på venstresiden. For de på venstresiden unnskylder seg med at de ikke visste at det var Gud som viste seg i de nødlidendes skikkelser. Hadde de visst det hadde de vært hjelpsomme. Og nettopp derfor viser de hvor lavt de setter mennesket og hvor beregnende de vil handle. *Oppriktig Kristustro er ikke beregnende.* Den springer ut av oppriktig kjærlighet til disse våre minste. Slik vi også finner den i Tolstojs vakre fortelling om Martin Skomaker, som gir av det lille han har til de fattige han møter på sin vei. For disse menneskene åpner han sitt hjerterom og lukker på samme tid opp himmelens porter.

Så fattig kan man ikke være at man i sitt liv ikke fikk gjort noen av de seks kjærlighetsgjerninger som teksten stiller opp. Men skulle man likevel være så fattig, så er likevel dommen Guds, den dommen kommer med godt budskap for de fattige. Også til dem på venstresiden - også til oss. Det er nåde!

Frans av Assisi

Det fortelles at Frans av Assisi var en rik og høybåren mann med et stort sinn. Men han var ikke lykkelig. Han følte at livet manglet noe. En dag var han ute og red og møtte en spedalsk, så stygg av sykdommen at han var motbydelig og frastøtende. Men et eller annet beveget Frans til å stige ned av hesten og slå armene omkring denne stakkars lidende mannen, og i armene hans forvandlet den spedalskes ansikt seg til Kristi ansikt...

THOMAS BERBOM
Sokneprest i Jar menighet

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

LEDIGE STILLINGER

Tunberg bispedømme

Ledig stilling som kapellan i Drammen prosti med særskilt tjenestested Strømsgodset sokn og 25% studentpresttjeneste.

Strømsgodset menighet trenger ny kapellan, og teamet av ansatte og frivillige medarbeidere ønsker en ny kollega og medarbeider velkommen! Vi ønsker en god forkynner, en prest som har evne til å inspirere til frivillig innsats, som våger ta initiativ og tenke nytt, og som har personlige egenskaper til tjeneste blant barn, ungdom og studenter.

Kirken, byen og soknet

Drammen by har de siste årene satset betydelig på byutvikling med miljø, kultur og kunnskap som kjerneområder. Byen har et vell av tilbud til alle aldersgrupper. Den norske kirke i Drammen er seg bevisst sin rolle som åndelig kraft og kulturbærer, samt et godt forhold til de mange minoritetsgrupper og religioner.

Strømsgodset sokn ligger på sørsiden av Drammenselven, fra Drammen sentrum til kommunegrensen til Nedre Eiker, og grenser til Strømsø, Bragernes, Åssiden, Konnerud og Nedre Eiker sokn. Folketallet er ca. 6000, hvorav 5000 tilhører Den norske kirke.

Strømsgodset er en bydel i stadig utvikling, og folketallet og medlemsstallet forventes å øke betydelig i de nærmeste årene. I tillegg til høyskolesenteret, er det 2 barneskoler, én ungdomsskole, en privat videregående skole og tre barnehager i soknet. Det er korte avstander i soknet, nærhet til store turområder, og kommunikasjonene i Drammen sentrum er gode.

Teamet og prostiet

Soknet betjenes av sokneprest (med 25% fengselsprestfunksjon), kapellan (med 25% studentprestfunksjon), diakon, ungdomsarbeider (50 %), kirketjener (50 %), kantor (80 %), og tre deltidsstillinger til barnekor, konfirmand- og noe eldrearbeid, samt vaktmester/vertskap ved menighetssenteret. De ansatte møtes til stabsmøte hver tirsdag morgen.

Fellesrådet har organisert felles administrasjon for menighetene i Drammen prosti med bl.a. kirkebokføring, mottak av dåp, vigslor og gravferd på et felles kirkekontor i sentrum. Her har også menighetskonsulenter og personalleder kontor, sammen med prost og kirkeverge. Prosten samler prestene i prostiet til morgenbønn og tekstgjennomgang hver uke og månedlige konvent med studiesamvær og prestemøter.

Menighets- og tjenesteforhold

Strømsgodset kirke er en liten og intim trekirke fra 1853. I tillegg til ordinære gudstjenester hver sønd- og helligdag avholdes det et antall kveldsgudstjenester. Kirken har hatt økende søkning til sine gudstjenester. Barne- og ungdomsarbeidet er blitt kraftig utviklet de siste to årene og er et bevisst satsningsområde for menigheten. Prestene har sammen med diakonen ansvaret for den geistlige betjening på Gulskogen Bo- og Servicesenter.

Strømsgodset menighetssenter ligger like ved kirken og elva, sentralt plassert i soknet. Foruten gode kontorer for de ansatte innholder senteret flere lokaler til alle menighetens aktiviteter for unge og eldre. Det er også stor utleievirksomhet som sikrer senterets økonomi.

Årlig er det ca. 50 dåp, 40-50 konfirmanter, 12 vigslar og 50 gravferder i soknet.

Kapellanen har det overordnede ansvaret for konfirmantarbeidet og kontakten med skolene.

Det er et godt samarbeidsklima i staben, med entusiasme og felles forståelse av målene for arbeidet. Det er kultur for et vitalt menighetsråd som har en aktiv rolle i gudstjeneste- og menighetsliv. Det er ingen vanntette skott mellom arbeidsoppgavene, og den enkelte er vant til å ta i et tak der det trengs. En del av oppgavene er lagt fra før, men det er rom for nye, gode ideer.

Ansvars- og oppgavefordelingen prestene imellom reguleres gjennom egen arbeidsplan. Det samme gjelder tjenester i prostiet ut over grensene for særskilt tjenestested. Det vil ellers tas hensyn til egne evner og ønsker, samt de samlede ressursene i presteskapet i prostiet, når en fastsetter endelig plan for stillingen. Kapellanen deltar i beredskapsturnusen i prostiet. Tunsberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning (ABV), og det forventes at den som tilsettes er motivert for å gå i veiledning.

Studentpresttjenesten i prostiet

"Papirbredden", Drammens nye tyngdepunkt, med Kunnskapsparken, studentboliger, bibliotek, forretninger og restauranter ligger i fem minutters gangavstand fra kirke og menighets-senter. Anslagsvis tretten hundre av totalt ca. to tusen studenter er heltidsstudenter, øvrige er deltidsstudenter, kursdeltakere og deltakere i bedriftsinterne programmer. Følgende heltidsstudier finnes i dag på Høgskolen i Buskerud: Sykepleierutdanning, allmennlærerutdanning, radiografiutdanning, studium i visuell kommunikasjon, studium i lysdesign; ved BI Drammen: Økonomi og administrasjon, markedsføring, internasjonal markedsføring, og førskolelærerutdanning på Høgskolen i Telemark.

Studentpresttjenesten er et nytt samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Buskerud, BI Drammen og Strømsgodset menighet. Denne delen av stillingen (25%) lønnes av disse tre innstanser. Studentpresten må forme stillingen i samråd med en egen referansegruppe oppnevnt av prosten, og det er foreløpig ikke

laget noen instruks utover å normalt være en dag i uken på "Papirbredden". Med nærheten til menighetssenteret og menighetens satsing på arbeid blant unge ligger det godt til rette for mange spennende samarbeidsprosjekter. Søkeren må ha evne til selv å ta kontakt og finne sin vei i studentmiljøet.

Bolig og lønn m.m.

Det er boplikt i kommunal tjenestebolig i borettslag, en velholdt enebolig fra 80-tallet med liten hage, sentrumsnær og skjermet beliggenhet. Boligen inneholder bl.a. stue og loftsstue, fem soverom, hvorav et lite som like gjerne kan egne seg til kontor.

Stillingen blir lønnet i stillingskode 0922 - kapellan, lønsspenn 50-69 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønn blir fastsatt ved tilsetting etter egen prosedyre. Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskapet. Nærmere bestemmelser om tjenesteprogaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre. Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet, må begrunnes. Samlivsform kan bli tilagt vekt. Målformen i prostiet er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prost Øystein Magelssen 32 21 12 00 / 99 70 41 17, sokneprest Dag Arne Roum 32 25 44 72 / 90 03 50 39, eller Tunsberg bispedømmekontor, tlf.: 33 35 43 00.

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder. Den som blir tilsatt, må rette seg etter a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål om tjenestebolig og boligfradrag samt b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenestedistrikt.

Søknad via vårt elektroniske søkersystem. Det henvises til våre nettsider www.kirken.no/tunsberg eller www.kirkejobb.no

Frist 23. okt. 09

Agder og Telemark bispedøme

Soknepreststilling i Vest-Telemark prosti i Agder og Telemark bispedøme med Høydalsmo og Lårdal sokn som særskilt tenestoområde. 3.gangs utlysning.

Det er ledig stilling som sokneprest Vest-Telemark prosti med Høydalsmo og Lårdal sokn som særskilt tenestoområde og Eidsborg, Mo og Skafså sokn som utvida arbeidsområde og prostiet som tenestedistrikt.

Dei to sokna fell geografisk saman med Tokke kommune på 980km² og med om lag 2500 innbyggjarar. Om lag ein tredel bur på Dalen. Utanom kommunesenteret bur folk nokså spreidd eller på mindre tettstader. Dalen er frå gamalt av ein kjent turiststad i enden av Telemarkskanalen. Her ligg m.a. kommunehuset, legekantoret og sjukeheimen, forretningar og det kjende Dalen hotell. Og her er ein del industribedrifter og verkstader, samt kraftverk og ein administrasjonsstad for Statkraft. På Dalen er det vidaregåande skule. Ein del av dei yrkesaktive arbeider utanfor kommunen, i bygg og anlegg, i oljeverksemda og anna.

Tokke er ein distriktskommune, men ligg på ein måte også sentralt, nokså midt mellom aust og vest. Frå Lårdal er det 22 mil til Oslo, 31 til Bergen, 13 til Skien og 22 til Kristiansand. Om sommaren er det 25 mil til Stavanger over Suleskar. Er34 går gjennom kommunen, og det er godt samband med ekspressbussar til Vestlandet, Oslo og Grenland/Vestfold.

Det er barneskular og barnehagar på Dalen og Åmdalsverk og i Høydalsmo, Byrte og Lårdal, og ungdomsskule på Dalen og i Høydalsmo. I nabokommunen Kviteseid ligg Kvitsund gymnas som NLM eig. På Dalen er det eit heilt nytt kulturhus med bibliotek, kulturskule, møtesal og symjehall, og i det er eit aktivt organisasjonsliv i kommunen.

Vest-Telemark er kjend for sin vakre og varierte natur, og her er eit stabilt innlandsklima. Innsjøen Bandak ligg 72 m.o.h., og det er kort veg til høgfjellet som innbød til friluftsliv både sommar og vinter. Området her er også kjend for sine djupe og rike kulturelle tradisjonar.

Det er fem soknekyrkjer i Tokke: Lårdal og Høydalsmo i det eine soknet, Mo, Skafså og Eidsborg i det andre. Sistnemnde er ei stavkyrkje frå 1250. Museet ved sida av har om-

vising der om sommaren, men kyrkja er i bruk som soknekyrkje, unnateke på sjølve vinteren. Det er også gudstenester på kulturhuset. Altar, døypefont m.m. er under produksjon. Kyrkjene vert generelt haldne godt vedlike. Til sommaren vigslar vi også den nye fjellkyrkja på Skafsåheii, like ved Hallbjønnsekken alpinanlegg. Planen er å snarast mogleg innreie kjellaren for overnatting.

I staben er det også prost/kyrkjelydsprest i 100%, kyrkjeverje i 80%, to kyrkjetenarar/gravarar i 100%, kontorsekretær for prost, sokneprest og kyrkjelydar i 70%, to organistar i 50 og 35% og sjukeheimsdiakon i 25%. Prostdiakonen, som arbeider i nesten heile prostiet, bur på Dalen og er særleg knytta til staben her. Diakoni står sentralt i prostiet. Kyrkjekantoret ligg i kommunehuset og har trivelege, moderne lokale. Det er eit godt samarbeid i staben.

Frammøtet til gudsteneste er ujamt, men i høve til busetnaden ikkje dårleg, og til tider er det ganske godt. På Dalen er det også barne- og ungdomskor, ulike kyrkjelege arrangement på helsesenteret og ein kyrkjeleg ungdomsklubb som for tida er ein del av konfirmantopplegget. Elevteam frå Kvitsund hjelper til. I Høydalsmo, Skafså og Austheii er det barneforningar og yngreslag. Den i Høydalsmo er i samarbeid med pinseforsamlinga. Det er generelt godt tilhøve til pinseforsamlingane.

Det er trivelege folk i kommunen, og kyrkja har djupe røter her, men vi kunne ynskje eit sterkare kyrkjelydsarbeid. Ein prest i Vest-Telemark må kunne trivast i dei tilhøva som er her, og tole å til dels stå i små samanhengar, men bør også ha ynskje om å finne nye vegar for evangeliet og kyrkja. Soknepresten i Høydalsmo og Lårdal har eit hovudansvar for dette soknet og sit i soknerådet der, men har òg ansvar for konfirmantarbeidet i Eidsborg, Mo og Skafså. Det same gjeld gudstenester og kyrkjelege handlingar m.m., saman med prosten. Ny arbeidsfordelingsplan vil bli utarbeidd i samarbeid med ny prest. Det er gode samarbeidstilhøve i prostiet.

Det er buplikt til stillinga. Bustaden ligg fint til sentralt i Lårdal, men likevel relativt skjerma med skog og dyrka mark som næraste naboar. Det er 100 m til Lårdal kyrkje, 25 km til kyrkjekantoret på Dalen, 4 km til daglegvarebutikk,

12 km til næraste ungdomsskulen, 5 km til næraste barnehagen, men berre 500 m til barneskulen. Bustaden er i to etasjar med grunnflate 180 m². Det er kjøkken, to bad, toalett, to stover, seks soverom, kontor, vaske-rom, dobbel garasje, og kjellar under delar av huset. Om lag 2,5 mål opparbeidd hage. Tokke kommune eig huset. Delar av huset er oppussa, men ein del utbetringar skal gjerast no ved presteskiftet.

Den som vert tilsett, må finne seg i:

- Endringar i "tjenesteordning for menighetsprester" og reglar om lønnsstillhøve og aldersgrense for geistlege tenestemenn.
- Alle avgjerder som vert teken i høve til teneste og tenestestad.

Det vert stilt særleg krav til samlivsform i samsvar med Arbeidsmiljøloven § 13.3.3.

Søkjjarar må kunne bruke begge målformer.

Stillinga er løna som sokneprest i kode 0930 lønstrinn 53 - 75. Pensjonsinnskot. Til løna kjem regulativmessige godtgjersler og skyss-godtgjersle etter staten sitt regulativ.

Kvinner vert oppmoda om å søkje.

Frist for å søkje på stillinga er 15.10.2009.

Bispedømekontoret ynskjer søknaden med cv, vitnemål og referansar levert elektronisk via vårt elektroniske søkjesystem. Desse kan ein finne med å sjå på bispedømetts heimesider www.kirken.no/agder. Ein kan òg få informasjon om korleis ein skal søkje, ved å kontakte arkivleiar Tone W. B. Ellingsen, tlf 38 10 51 20.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til bispedømekontoret, tlf. 38 10 51 20 eller til prosten i Vest-Telemark, tlf. 99 51 63 48 / 35 07 71 88.

Bjørgvin bispedøme

Sokneprest i Vågsøy sokn, Nordfjord prosti.

Vågsøy sokn ligg i ytre Nordfjord i Sogn og Fjordane. Soknegrensene fell saman med Vågsøy kommune sine grenser, som har 6000 innbyggjarar. Kommunesenteret Måløy er for ein småby å rekne, og staden er handels- og kommunikasjonssentrum for ytre Nordfjord. Hurtigruta legg til kai kvar dag. Hurtigbåt til Bergen (4,5 timar) går to gongar om dagen, og buss til Oslo (10 timar) går tre gongar dagleg. Kommunen har mykje industri knytt opp til fiske og fiskeforedling. Vågsøy har fem barneskular, ein ungdomsskule og ein vidaregåande skule. Kommunen har og eit rikt song- og musikkliv. Området byr på rike naturopplevingar både til sjø og til fjells.

Soknet har tre kyrkjer: Sør-Vågsøy i Måløy, Nord-Vågsøy på Raudeberg og Totland kyrkje med kvar sine kyrkjelydsutval. Soknerådet har eit særleg fokus på gudstenestearbeidet, trusopplæring og kyrkjemusikk.

Vågsøy kyrkjekontor ligg i sentrum av Måløy, i nye lokale i rådhuset. I kyrkja er det tilsett kyrkjeverje i 100 % stilling, to kyrkjelyds-musikarar i 90 % og 30 %, to kyrkjelyds-pedagogar i 60 % og 50 %, sekretær i 70 %, to kyrkjetenarar og to kyrkjegardsarbeidarar. I soknet er det sokneprest og kapellan.

Statistikken for Vågsøy viser at det i gjennomsnitt er 65 gravferder, 10 - 15 vigslar og 60 - 90 konfirmantar årleg. Nesten alle velgjer å døypa borna sine. Det er forordna 110 gudstenester i soknet.

Vågsøy er trusopplæringskommune saman med resten av Nordfjord prosti. Visjonen i lokal trusopplæring er "å formidle ein levande Gud og ei levande kyrkje".

Målsettingane er å:

- Gje heimane hjelp til å formidle trua
- Legge til rette for at alle born og unge kan trivast i kyrkja
- Legge til rette for at alle born og unge kan verte kjent med den kristne trua

Dette ynskjer ein å gjere gjennom å vere *Truverdig - omsorgsfull - engasjerande* i arbeidet.

Soknepresten må ha gode samarbeidsevner, kunne vere med gjennom strategisk leing og inspirere og utvikle arbeidet i gudstenester og kyrkjelydsarbeidet elles. Sokneprest og kapellan fordelar arbeidsoppgåvene seg i mellom.

Prosten er arbeidsgjevar sin representant i prostiet og kallar inn prestane til åtte prostikonvent/samlingar for fagleg utvikling, åndelig fellesskap, orientering og drøfting i nært samarbeid med PF. I tillegg har vi årleg medarbeidarsamling for alle kyrkjelege tilsette, familiesamling og velferdstur og ein årleg kyrkjedag. Prosten er ansvarleg for tilrettelegging og fordeling av prestetenesta i prostiet.

Stillingen har Vågsøy som tenestestad og Vågsøy og Selje som tenestedistrikt. Stillinga inneber også at ein deltek i beredskapsordning for ytre Nordfjord.

Det er knytt buplikt til stillingen. Prestebustaden ligg i Måløy med vakker utsikt, er bygd i 1972 og er på 186 m². Huset er i to etasjar med tre bad/toalett, fire soverom, eitt soverom/kontor, garasje og to bodar. Bustaden ligg i eit byggefelt med liten hage og grensar til utmark.

I Sør-Vågsøy kyrkje vert det i hovudsak nytta bokmål, og ved dei andre kyrkjene vert det nytta nynorsk. Søkjarane må opplyse om dei kan nytte begge målformene. Opplysingar om samlivsform vil kunne verte innhenta og vektlagde ved tilsetjing. Kvinner vert oppmoda om å søkje.

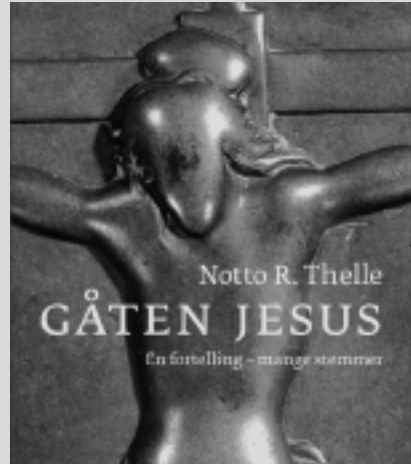
Vi gjer merksam på at opplysingar om søkjarane kan verte offentleggjort sjølv om søkjarane ber om å bli unnateke offentleg søkjarliste.

Stillingen vert løna i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 53-75. Pensjonsinntekt i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringar. Det vert gjeve tilbod om arbeidsretteleing.

Nærare opplysingar om stillinga kan ein få hjå prost Rolf Schanke Eikum (97 50 50 15) eller seksjonsleiar ved Bjørgvin bispedømekontor, Gunvor Taule Mjanger (55 30 64 84).

Søknad via Bjørgvin bispedøme sine heimesider: www.kyrkja.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 23. oktober 2009

Nytt opplag - Nå 4000

”Få teologer skriver bedre enn

Notto R. Thelle”

Alf Kjetil Igland

i Fædrelandsvennen

**Hvis alle danskere ville læse
den bog med forståelse, ville
hele Danmarks befolkning
blive kristen overnight”**

Asger Sørensen, dansk forfatter

”...en av de mest fascinerende
religiøse bøker jeg har lest”

Tarald Aano i Stavanger

Aftenblad

Kr 250

Ved kjøp direkte fra forlaget:

Kjøp tre, betal for to

Gratis forsendelse

Oriens Forlag www.oriens.no

notto.thelle@teologi.uio.no

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad, kapellan Sunniva Gylver, universitetslektor Sjur Isaksen og prost Jan Otto Myrseth.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: Eyolf Berg.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk og kan sendes til ovenstående e-postadresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 525,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 650,- pr. år.
Abonnementet inkluderer Halvårsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år).
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 500,- +mva
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 900,- +mva
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1500,- +mva
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1500,- +mva
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 2000,- +mva
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 2500,- +mva
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 4000,- +mva

